АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
+38 044 486 28 78 +38 067 103 58 88
info@auc.org.ua amu.inform@gmail.com t.me/auc_ua auc.org.ua
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Голові Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Роксолані ПІДЛАСІЙ

Щодо Законопроєкту № 16000

Шановна Роксолано Андріївно!

На розгляді Комітету Верховної Ради України з питань бюджету знаходиться проєкт Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» реєстр.№ 16000 від 15.09.2026.

Асоціація міст України, ґрунтуючись на цілях державної бюджетної політики у сфері місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин, визначених на середньостроковий період Бюджетною декларацією на 2027–2029 роки та Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, Асоціація міст України надає пропозиції до проєкту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» (реєстр.№ 16000 від 15.09.2026) та взаємопов'язаних з ним законів і підзаконних актів у частині місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин.

Щодо зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування:

1. Закріпити зарахування на постійній основі до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад ПДФО (крім податку, визначеного пунктом 1-1 частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на відповідній території України (крім території міст Києва та Севастополя), у розмірі **64 відсотки**.
2. Зупинити дію статті 99 Бюджетного кодексу України щодо вилучення **19,2 млрд гривень** реверсної дотації з бюджетів територіальних громад до державного бюджету. Це стосується 218 бюджетів територіальних громад, в тому числі 152 сільських та селищних (станом на 15.09.2026).
3. Відновити зарахування до бюджетів територіальних громад ПДФО з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу з 2028 року, а у 2027 році – одержаних поліцейськими та особами рядового і начальницького складу.
4. Надати додаткову дотацію з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією рф в обсязі не менше **37 млрд гривень**.

UB
Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
КЕП: Слобожан О. В. 22.09.2026 15:44
18DF2C9B93CEA20404000000AEBA2D019B403206

5. Передбачити компенсацію бюджетам територіальних громад втрат ПДФО з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу, за 2024–2026 роки у порівняні з 2021 роком.

6. Забезпечити застосування об’єктивних та актуальних показників чисельності населення (з урахуванням кількості внутрішньо переміщених осіб) при формуванні показників міжбюджетних трансфертів у Державному бюджеті України на 2027 рік, а також з метою недопущення необґрунтованого зменшення доходів та міжбюджетних трансфертів бюджетам територіальних громад передбачити механізм врахування даних, які не були своєчасно внесені або актуалізовані в державних інформаційних системах (реєстрах) з причин, що не залежать від органів місцевого самоврядування.

7. Не допустити підвищення вартості природного газу для бюджетних установ до забезпечення з державного бюджету фінансового ресурсу для покриття додаткових видатків місцевих бюджетів на оплату енергоносіїв. У разі прийняття рішень щодо підвищення ціни на природний газ передбачити у державному бюджеті відповідний фінансовий ресурс для компенсації територіальним громадам додаткових витрат на опалення та забезпечення діяльності бюджетних установ, зокрема закладів освіти, охорони здоров’я, культури та соціального захисту, а також пунктів незламності і об’єктів, необхідних для реалізації Комплексних планів стійкості регіонів та окремих міст.

8. Погасити за рахунок коштів державного бюджету **9 млрд гривень** заборгованості за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, наданими місцевим бюджетам Урядом у 2009–2014 роках, оскільки заборгованість виникла не у результаті управлінських рішень органів місцевого самоврядування, а сформувалася внаслідок рішень та механізмів бюджетного регулювання, що застосовувалися на державному рівні і пов’язана із забезпеченням виконання делегованих повноважень.

Щодо фінансування соціального захисту та ветеранської політики

9. Забезпечити фінансування виключно за рахунок коштів державного бюджету державних соціальних пільг фінансове забезпечення яких не належить до власних повноважень органів місцевого самоврядування, зокрема пільгового проїзду окремих категорій громадян у громадському транспорті, пільг з послуг зв’язку, забезпечення лікарськими засобами, харчуванням та іншими соціальними послугами.

   Забезпечити фінансування з державного бюджету в обсязі, необхідному для повного відшкодування вартості таких пільг та недопущення покладення відповідних видатків на місцеві бюджети. Орієнтовна потреба у фінансуванні пільг з перевезення окремих категорій громадян та послуг зв’язку становить **22,7 млрд гривень** на рік.

10. Передбачити у державному бюджеті субвенцію місцевим бюджетам на підвищення заробітної плати працівникам соціальної сфери, передбаченим постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання оплати праці працівників

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

надавачів соціальних та реабілітаційних послуг» від 26 грудня 2025 р. № 1750 в розмірі **28 млрд гривень.**

11. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України в **обсязі 2,9 млрд гривень**.

12. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток ветеранських просторів в обсязі **1,1 млрд гривень**.

13. Компенсувати органам місцевого самоврядування ресурс, спрямований на виплату встановлених Урядом надбавок за особливі умови праці під час воєнного стану працівникам, які надають соціальні послуги на територіях, на яких ведуться активні або можливі бойові дії.

14. Забезпечити фінансування з державного бюджету у належному обсязі виплат з компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на професійній основі, на непрофесійній основі та послуги денного догляду осіб з інвалідністю.

15. Передбачити у державному бюджеті кошти на реалізацію у 2027 році експериментального проєкту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 р. № 1505 «Деякі питання реалізації експериментального проєкту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах».

16. Передбачити у державному бюджеті кошти на фінансування грошової компенсації за найм (оренду) житлових приміщень особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, відповідно до встановлених державою гарантій. Питання забезпечення житлом та компенсації витрат на оренду житла є одним із ключових напрямів підтримки ветеранів війни та демобілізованих осіб.

Органи місцевого самоврядування беруть участь у реалізації відповідних державних механізмів та забезпечують їх практичне виконання на рівні територіальних громад. Водночас встановлення державою відповідних соціальних гарантій має супроводжуватися передбаченням у державному бюджеті необхідного фінансового ресурсу та недопущенням перекладання видатків на їх реалізацію на місцеві бюджети.

17. Передбачити у державному бюджеті кошти на компенсацію вартості соціальних послуг наданих внутрішньо переміщеним особам.

18. Передбачити у державному бюджеті видатки на реалізацію заходів з інтеграції внутрішньо переміщених осіб у територіальні громади. Забезпечити державну підтримку заходів, що поєднують вирішення житлових питань ВПО із забезпеченням доступу до соціальних, медичних, освітніх послуг, працевлаштування та інших послуг, необхідних для довгострокової інтеграції ВПО у територіальних громадах.

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

19. Передбачити у державному бюджеті кошти на реалізацію експериментального проєкту щодо надання послуг з посилення спроможностей окремим категоріям осіб з обмеженнями життєдіяльності, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, що запроваджений постановою Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2025 року № 1476, з метою забезпечення доступності таких послуг для ветеранів та ветеранок на всій території України.

Фінансування спрямувати на розвиток та розширення мережі надавачів послуг з реабілітації, абілітації та посилення спроможностей ветеранів та ветеранок, зокрема шляхом державної підтримки створення, реконструкції, оснащення та забезпечення діяльності відповідних центрів у територіальних громадах.

20. Передбачити у державному бюджеті кошти на співфінансування видатків територіальних громад, пов'язаних із виконанням оновлених вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», зокрема щодо адаптації існуючих будівель і споруд та об'єктів громадської інфраструктури до потреб маломобільних груп населення.

21. Передбачити у державному бюджеті кошти на реалізацію заходів зі створення безбар'єрного простору, зокрема в межах флагманського національного проєкту «Рух без бар'єрів», облаштування безбар'єрних маршрутів, адаптації об'єктів соціальної, транспортної та громадської інфраструктури до потреб маломобільних груп населення.

22. Передбачити у державному бюджеті кошти на фінансове забезпечення заходів з обстеження об'єктів нерухомого майна для визначення можливості їх використання, реконструкції або переобладнання для проживання внутрішньо переміщених осіб та створення і функціонування відповідної Інформаційно-аналітичної системи, передбачених частиною 8 статті 11 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» № 4924-IX, постановами Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2025 року № 489 та № 493.

23. Передбачити у державному бюджеті кошти на надання фінансової підтримки для проведення безоплатного капітального ремонту власних житлових будинків і квартир осіб, які відповідно до законодавства мають право на таку пільгу. У зв'язку зі зміною порядку фінансування таких заходів, внесених постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2025 року № 1019, та покладенням їх фінансування на місцеві бюджети, необхідно забезпечити відповідний фінансовий ресурс з державного бюджету. Встановлені державою соціальні гарантії мають забезпечуватися державою, а їх фінансування не може залежати від фінансової спроможності територіальної громади.

24. Передбачити у державному бюджеті субвенцію місцевим бюджетам на компенсацію витрат місцевих бюджетів та комунальних підприємств, установ і закладів за спожиті комунальні послуги та енергоносії, пов'язані з розміщенням внутрішньо переміщених осіб у будівлях (приміщеннях) комунальної власності. Надання такої компенсації має здійснюватися незалежно від фінансової спроможності територіальних громад, оскільки розміщення ВПО є складовою державної політики у сфері подолання наслідків збройної агресії.

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

25. Передбачити у державному бюджеті видатки для забезпечення потреби у соціальних послугах стаціонарного догляду та проживання осіб з інвалідністю та осіб похилого віку, зокрема шляхом фінансування відповідних закладів соціального захисту. Недостатність місць у закладах соціального захисту та випадки відмови у влаштуванні осіб з інвалідністю та похилого віку до геріатричних пансіонатів потребують системного державного фінансування відповідного напряму.

26. Передбачити у державному бюджеті субвенцію місцевим бюджетам для забезпечення надання соціальних послуг: раннє втручання, супровід під час інклюзивного навчання, комплексного розвитку та догляду дітей з інвалідністю, тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю, особами з інвалідністю або важкохворими дітьми.

27. Передбачити у державному бюджеті субвенцію місцевим бюджетам на оплату праці працівників Служб у справах дітей в обсязі **2,26 млрд гривень**.

28. Передбачити у державному бюджеті кошти на реалізацію експериментального проєкту щодо забезпечення внутрішньо переміщених осіб житлом у сільській місцевості, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 червня 2026 р. № 751.

29. Передбачити у державному бюджеті кошти на реалізацію експериментального проєкту з організації надання соціальних послуг стаціонарного догляду та підтриманого проживання за принципом «гроші ходять за людиною» особам похилого віку та особам з інвалідністю з числа внутрішньо переміщених осіб, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 липня 2026 р. № 966.

30. Передбачити у державному бюджеті кошти на реалізацію експериментального проєкту щодо призначення і виплати грошової компенсації за переобладнання (пристосування) транспортних засобів для керування особами з інвалідністю внаслідок війни, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2025 р. № 1442.

31. Передбачити у державному бюджеті субвенцію місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації на придбання житла для ветеранів війни, захисників і захисниць України, а також членів сімей загиблих військовослужбовців, порядок виплати якої передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 р. № 719.

32. Передбачити у державному бюджеті субвенцію місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, порядок виплати якої передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2018 р. № 280.

33. Передбачити у державному бюджеті субвенцію місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей учасників бойових дій на території інших держав, порядок виплати якої передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 р. № 214.

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

Щодо фінансування освітньої сфери

34. Передбачити у державному бюджеті освітню субвенцію місцевим бюджетам в обсязі не менше **194 млрд гривень** з метою забезпечення належного фінансування освітніх послуг, передбачених законодавством державних гарантій педагогічним працівникам з урахуванням зростання мінімальної заробітної плати з 01.01.2027, а також недопущення утворення кредиторської заборгованості з оплати праці.

35. Здійснити розподіл між бюджетами територіальних громад освітньої субвенції у додатку до проєкту закону про Державний бюджет України.

36. Зберегти у бюджетах місцевого самоврядування залишки освітньої субвенції 2026 року для використання таких коштів у наступних бюджетних періодах, зокрема для створення сучасного освітнього середовища та покращення матеріально-технічної бази.

37. Передбачити у державному бюджеті субвенцію місцевим бюджетам на підвищення заробітної плати педагогічним працівникам, передбаченим постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання оплати праці педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 26 грудня 2025 р. № 1749 та постановою Кабінету Міністрів України «Про умови оплати праці педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 31 серпня 2026 р. № 1078 в розмірі **42 млрд гривень**.

38. Передбачити у державному бюджеті субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання шкільних автобусів в обсязі **6 млрд гривень**.

39. Передбачити у державному бюджеті субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (протипожежний захист) в обсязі **1,5 млрд гривень**.

Органи місцевого самоврядування виділяють кошти для усунення зауважень приписів ДСНС, але, зважаючи на суттєву потребу у фінансуванні, громадам важко самотужки без допомоги держави вирішити це питання. Заходи з пожежної безпеки (встановлення сигналізації, обробка вогнетривкими речовинами, встановлення протипожежних дверей тощо) мають фінансуватися з державного бюджету і надходити цільовим призначенням на всі заклади освіти.

40. Передбачити у державному бюджеті субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (облаштування укриттів) в обсязі **5 млрд гривень** з метою створення сучасного, безпечного та здорового освітнього середовища в закладах освіти (будівництво та облаштування власних укриттів), забезпечення доступності і безперервності освіти незалежно від безпекової ситуації, організації навчання в офлайн режимі, вирішити питання будівництва/ремонту та облаштування укриттів у закладах освіти.

41. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання обладнання, створення та модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти в обсязі **1,5 млрд гривень** на виконання Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року.

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

42. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію встановлених державою пільг щодо безкоштовного харчування учнів 1-11 класів у закладах загальної середньої освіти, а також вихованців у закладах дошкільної освіти.

Фінансове забезпечення безкоштовного шкільного харчування у вигляді субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам з 2025 року передбачене постановою Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2023 року № 990-р «Про схвалення Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2024 роках» (пункт 1 Стратегічної цілі 1 Операційного плану) охоплює тільки учнів закладів загальної середньої освіти.

43. Передбачити у державному бюджеті субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами **550 млн гривень**.

44. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на модернізацію майстерень і лабораторій закладів професійної та фахової передвищої освіти, забезпечення енергоефективності, безпеки та інклюзивності освітнього простору **1 млрд гривень.**

45. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на створення рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти, організацію безпечного освітнього середовища в обсязі **4 млрд гривень** з метою фінансування заходів Концепції безпеки закладів освіти, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 року № 301-р (із змінами).

Окрім цього відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2023 року № 1364 «Про внесення зміни до категорій об’єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах» до категорій об’єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах віднесено заклади освіти державної та комунальної форми власності.

Також наказом Міністерства внутрішніх справ України «Про деякі питання здійснення заходів з охорони в закладах загальної середньої освіти» від 08.01.2026 № 28 затверджено Типовий перелік заходів з охорони в закладах загальної середньої освіти, який передбачає, що приміщення закладів загальної середньої освіти мають бути облаштовані засобами безпеки, зокрема: системами відеоспостереження; металодетекторами. Забезпечення такого облаштування покладається на засновників закладів освіти, тобто органи місцевого самоврядування.

46. Передбачити у державному бюджеті фінансову підтримку розвитку дошкільної та позашкільної освіти, зокрема шляхом надання субвенцій місцевим бюджетам на створення та модернізацію матеріально-технічної бази закладів, забезпечення безпечних умов перебування дітей, забезпечення архітектурної доступності та умов для інклюзивного навчання, проведення ремонтних робіт, придбання

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

обладнання та забезпечення доступності відповідних освітніх послуг в обсязі **2 млрд гривень**.

47. Передбачити у державному бюджеті кошти на фінансове забезпечення підвищення посадових окладів тренерів-викладачів дитячо-юнацьких спортивних шкіл та педагогічних працівників закладів професійної освіти, на збільшення розмірів стипендій здобувачів професійної освіти.

48. Внести на розгляд Верховної Ради України проєкт змін до Бюджетного кодексу України спрямованих на завершення процедури передачі з державної у комунальну власність закладів професійної, фахової передвищої, позашкільної освіти, які відповідно до статті 27 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік», статті 24 Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» передані на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів.

Щодо фінансування культури

49. Передбачити фінансування Українського культурного фонду спрямоване на реалізацію місцевих культурних ініціатив, модернізацію матеріальної бази закладів культури комунальної форми власності, створення сучасних центрів культурних послуг у громадах.

50. Передбачити у державному бюджеті субвенцію місцевим бюджетам на підвищення заробітної плати працівникам культури, передбаченим постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання оплати праці працівників державних та комунальних закладів культури» від 15 липня 2026 року № 951 в розмірі **7 млрд гривень**.

Щодо фінансування молодіжної політики

51. Збільшити фінансування Українського молодіжного фонду в обсязі **100 млн гривень** на розширення можливостей молоді реалізувати власні ініціативи для молоді з малих територіальних громад.

Щодо фінансування охорони здоров'я:

52. Збільшити загальний обсяг фінансування Програми медичних гарантій на 2027 рік з урахуванням перерахунку базових тарифів до їхньої фактичної собівартості та індексації на рівень інфляції.

53. Врахувати у розрахунках видатків на Програму медичних гарантій підвищувальний коригувальний коефіцієнт до капітаційної ставки первинної ланки для закладів у сільській місцевості.

54. Передбачити кошти на фінансування нового пакета медичних послуг «Довготривалий медсестринський догляд».

55. Передбачити у державному бюджеті на 2027 рік субвенцію місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію та облаштування захисних споруд цивільного захисту в закладах охорони здоров'я в обсязі **4,5 млрд гривень**.

Щодо фінансування відновлення муніципальної інфраструктури

56. Передбачити у державному бюджеті кошти для фінансування заходів із фіксації, документування та оцінки збитків, завданих територіальним громадам унаслідок збройної агресії рф, у тому числі пошкодження та знищення комунального майна,

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

об’єктів критичної інфраструктури та інших об’єктів, а також підготовки доказової бази для подання заяв до Міжнародного Реєстру збитків.

57. Передбачити у державному бюджеті кошти на фінансову підтримку проєктів, спрямованих на відновлення та розвиток територіальних громад, зокрема шляхом надання цільових субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проєктів відновлення критичної та соціальної інфраструктури, інших об’єктів, визначених пріоритетними у Середньостроковому плані пріоритетних публічних інвестицій територіальних громад.

58. Передбачити у державному бюджеті кошти на поповнення та відновлення матеріального резерву територіальних громад, у тому числі резервів, переданих для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та надання допомоги постраждалому населенню. Забезпечити нормативну можливість передачі матеріальних резервів між територіальними громадами, зокрема матеріальних резервів громад з тимчасово окупованих територій, для оперативного реагування на надзвичайні ситуації та подальшого їх відновлення.

59. Передбачити окрему субвенцію місцевим бюджетам з державного бюджету для найбільш постраждалих, уражених внаслідок збройної агресії територіальних громад. Умовами надання такої субвенції передбачити:

- спрямування коштів на ліквідацію наслідків збройної агресії (у т.ч. демонтаж зруйнованих, відновлення пошкоджених об’єктів житлового фонду, соціальної сфери, благоустрою);
- на період дії воєнного стану надати виконавчим органам місцевого самоврядування право самостійно визначати перелік об’єктів (заходів) та обсяг фінансування для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, спричинених внаслідок збройної агресії.

60. Передбачити у державному бюджеті кошти на забезпечення фінансової підтримки територіальних громад, що належать до територій можливих бойових дій, для проведення дистанційного обстеження та документування знищених і пошкоджених об’єктів нерухомого майна, зокрема із застосуванням фото- та відеофіксації та інформаційних продуктів дистанційного зондування Землі, з метою фіксації завданих збитків та забезпечення доступу громадян до механізмів компенсації.

Щодо фінансування житлової сфери

61. Передбачити кошти державного бюджету на багаторічну державну програму комплексної модернізації житлового фонду для внутрішньо переміщених осіб, з урахуванням вимог до енергоефективності, доступності, безбар’єрності, безпеки та цивільного захисту.

62. Передбачити державні гарантії для довгострокового доступного кредитування для ОСББ та співвласників на модернізацію житлового фонду.

63. Передбачити кошти державного бюджету для фінансування проєктів капітального ремонту/реконструкції об’єктів, будівництва соціального житла з урахуванням вимог до енергоефективності, доступності, безбар’єрності, безпеки та цивільного захисту.

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

64. Запровадити сучасний механізм пайової участі забудовників у розвитку інженерної та соціальної інфраструктури громад (або інший рівноцінний інструмент інфраструктурного внеску), який забезпечить додаткові ресурси для модернізації житлових кварталів, розвитку мереж, транспортної та соціальної інфраструктури, необхідної для комплексного оновлення житлового фонду.

Щодо фінансування захисту від надзвичайних ситуацій

65. Спрямовувати у повному обсязі до бюджетів територіальних громад кошти від збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, у розмірі 1% від обсягу реалізації електроенергії, що виробляється атомними електростанціями, у вигляді субвенції з державного бюджету до відповідних місцевих бюджетів для забезпечення засобами захисту населення територіальних громад, створення безпечних умов (сховищ, укриттів, протирадіаційних укриттів, засобів індивідуального захисту, інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури тощо).

Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, в обсязі **2,5 млрд гривень** на виконання норм Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» про те, що кошти від збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, спрямовуються у вигляді субвенції з державного бюджету відповідним бюджетам територіальних громад.

66. Передбачити у державному бюджеті кошти на фінансування (співфінансування) створення та впровадження місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення.

67. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам в обсязі **9,5 млрд гривень** для забезпечення непрацюючого населення засобами індивідуального захисту органів дихання від бойових отруйних речовин. Кошти необхідні для забезпечення населення засобами захисту на випадок застосування ядерної та інших видів зброї масового ураження проти України в умовах воєнного стану, а також у разі виникнення надзвичайних ситуацій на радіаційно та хімічно небезпечних об’єктах у мирний час та в особливий період.

Пропозиція спрямована на виконання вимог частини четвертої статті 35 Кодексу цивільного захисту України та постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 року № 1200 «Про затвердження Порядку забезпечення населення засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю» (зі змінами та доповненнями від 16 серпня 2024 року № 936).

68. Передбачити державну програму для фінансування створення та оснащення пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони у зв’язку з масовим закриттям державних пожежно-рятувальних підрозділів та неможливістю місцевих бюджетів забезпечити відповідно до нормативів оснащення пожежно-рятувальною технікою та спеціальним обладнанням пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони.

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

Щодо фінансування місцевого економічного розвитку

69. Внести зміни до Бюджетного кодексу України та до Закону України «Про джерела фінансування дорожнього господарства України», якими збільшити, встановивши на рівні **не менше 20 відсотків**, частку спрямування до бюджетів місцевого самоврядування субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах.

70. Передбачити у державному бюджеті кошти на державну фінансову підтримку суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність або реалізують інвестиційні проєкти на території активних та можливих бойових дій, з метою збереження робочих місць, виробничого потенціалу та податкової бази територіальних громад, зокрема шляхом надання грантів, компенсацій та інших фінансових стимулів.

71. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на співфінансування місцевих програм підтримки малого, середнього та ветеранського підприємництва.

72. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на розроблення, оновлення та внесення змін до містобудівної документації на місцевому рівні – комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів та детальних планів територій.

Щодо фінансування житлово-комунального господарства

73. Забезпечити погашення державою заборгованості з різниці в тарифах на послуги теплопостачання, гарячого водопостачання, водопостачання та водовідведення в обсязі **85 млрд гривень** із запровадженням системних механізмів для недопущення такої заборгованості у майбутньому. Погашення заборгованості забезпечить безперебійне надання мешканцям громад послуг тепло- та водопостачання.

74. Передбачити у державному бюджеті окрему бюджетну програму та необхідний обсяг коштів на реалізацію Комплексних планів стійкості регіонів та окремих міст, забезпечивши своєчасне, достатнє та доступне для територіальних громад державне фінансування заходів із забезпечення безперервного функціонування систем життєзабезпечення, енергетики, об'єктів критичної інфраструктури та інших об'єктів, необхідних для функціонування територій в умовах воєнних загроз.

75. Передбачити у державному бюджеті кошти для формування та підтримання резервів пального на території територіальних громад, віднесених до територій активних та можливих бойових дій, для забезпечення безперебійної роботи комунального, аварійно-рятувального, технологічного, медичного та іншого критично необхідного транспорту.

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

76. Забезпечити фінансування з державного бюджету заходів з комплексного управління відходами, в тому числі відходів руйнувань спричинених збройної агресії рф.

77. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію заходів із підвищення стійкості систем водопостачання та водовідведення, зокрема на:

- відновлення зруйнованих мереж;
- резервне енергозабезпечення об'єктів водопостачання та водовідведення;
- придбання резервного обладнання, реагентів і пального;
- створення та облаштування альтернативних джерел водопостачання;
- резервування та реконструкцію критичних ділянок мереж;
- створення автономних систем подачі та накопичення питної води;
- заходи із захисту об'єктів та систем управління від фізичних і кіберзагроз.

78. Передбачити у державному бюджеті кошти для фінансування суспільно важливих приміських пасажирських залізничних перевезень у разі покладення на органи місцевого самоврядування повноважень щодо їх організації, з недопущенням покладення відповідних видатків на місцеві бюджети без передачі необхідного фінансового ресурсу.

Щодо адміністрування податків та зборів:

79. Закріпити виключно за органами місцевого самоврядування право встановлення пільг з місцевих податків і зборів.

80. Провести оцінку чинних податкових пільг, наданих Податковим кодексом України, в частині податків, які зараховуються до місцевих бюджетів та скасувати економічно необґрунтовані пільги та преференції, які не передбачають забезпечення соціальної справедливості або економічного зростання. Запровадити єдиний підхід до надання податкових пільг та не допускати надання пільг високорентабельному бізнесу.

81. Розробити механізм повноцінної компенсації державою місцевому самоврядуванню втрат доходів, що виникають внаслідок рішень органів державної влади, зокрема, через: надання державою податкових пільг, які зменшують доходи місцевих бюджетів через зменшення ставок, бази (в тому числі через зменшення розміру коефіцієнтів нормативної грошової оцінки землі), об'єктів оподаткування.

82. Удосконалити та забезпечити повноту обміну інформацією між податковими органами та органами місцевого самоврядування (зокрема, щодо звітності про суми нарахованих, сплачених, надмірно сплачених податків і зборів до місцевих бюджетів на відповідних територіях; суми податкового боргу та суми списаного податкового боргу; розстрочені і відстрочені суми грошових зобов'язань та податкового боргу платників податків; суми наданих податкових пільг) у розрізі платників податків.

83. Забезпечити доступ органам місцевого самоврядування до інформації про суму, дату сплати та реквізити платіжного документа при погодженні висновків на повернення платникам помилково та/або надміру сплачених грошових

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

зобов’язань. Такий доступ місцеві фінансові органи мали отримати ще в 2021 році, але досі ця функція не реалізована в Електронному кабінеті.

84. Забезпечити обмін інформацією між контролюючими (податковими) органами та органами місцевого самоврядування в частині надання інформації, необхідної для здійснення поточного та середньострокового прогнозування та планування, виконання бюджетів територіальних громад (дані, розрахунки, обґрунтування, пояснення тощо) відповідно до частини четвертої статті 78 БКУ.

85. Забезпечити виконання контролюючими органами вимог Податкового кодексу України (пункт 43.6 статті 43) в частині повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов’язань платникам податків виключно з того бюджету, у який такі кошти були зараховані. Через порушення контролюючими органами норм Податкового кодексу України територіальні громади все частіше стикаються з проблемою втрат доходів бюджетів через повернення платникам помилково та/або надміру сплачених грошових зобов’язань з тих бюджетів, до яких такі грошові зобов’язання взагалі не сплачувались (на підставі поданої платником податків податкової декларації; при зміні податкової адреси платником). Ця проблема посилюється в умовах військового часу через активну міграцію населення, як в середині країни, так і за її межі, коли платник податків протягом року неодноразово змінює своє місце роботи, місце проживання, а також податкову адресу.

86. Удосконалити обмін інформацією між контролюючими (податковими) органами та центральними органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері земельних відносин та у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно щодо інформації з Державного земельного кадастру та Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, для забезпечення повноти та достовірності передачі інформації, на підставі якої відбувається нарахування контролюючими органами місцевих податків.

87. Посилити роботу податкових органів в частині контролю за дотриманням платниками, особливо підприємствами, установами, організаціями державного сектору, державними органами виконавчої влади та їх територіальними підрозділами, порядку сплати податків та зборів, що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування, а також правильності нарахування, повноти та своєчасності їх сплати. Недотримання юридичними особами-податковими агентами (в т.ч. державного сектору) норм законодавства, здійснення перереєстрації (без зміни місця розташування) підприємств, установ посеред бюджетного року і зміну бюджету сплати податків спричиняє розбалансування бюджетів місцевого самоврядування і, як наслідок, скорочення фінансування бюджетних програм через втрату надходжень, зокрема ПДФО.

88. Удосконалити систему обліку контролюючими органами податкових пільг та забезпечити повноту та достовірність такого обліку. У довіднику пільг мають бути відображені (встановлені коди пільг) усі без виключення податкові пільги, включно із встановленими ПКУ зменшеними розмірами ставок податків та зборів, які є втратами місцевих бюджетів.

89. Зняти обмеження в роботі з погашення податкового боргу, зменшивши його розмір із 180 до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян для

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

формування та вручення платникам податкової вимоги. Цей поріг був підвищений у 2020 році з метою підтримки платників податків на період дії карантину, стимулювання платників податків до добровільної сплати грошових (податкових) зобов'язань, недопущення виникнення (зростання) податкового боргу, але фактично це має зворотний ефект, зокрема, по місцевих податках та зборах, та призводить до втрат місцевих бюджетів.

90. Удосконалити порядок вручення/розсилання податкових повідомлень-рішень фізособам, які мають нерухомість одночасно як на не окупованій, так і на окупованій територіях, але податковою адресою яких є окупована територія.

91. Удосконалити форму податкових повідомлень-рішень по податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, плати за землю, мінімального податкового зобов'язання по землі шляхом доповнення позицією про наявні у платника податкові борги, що дозволить проінформувати платника податків не лише про нараховані сумі, а й про наявні податкові борги й сприятиме їх погашенню.

Щодо питань земельних ресурсів та комунального майна

92. Виключити частину другу статті 107 Лісового кодексу України, що передбачає відшкодування органами місцевого самоврядування за рахунок місцевих бюджетів шкоди, заподіяної лісу, не наданому в користування, у разі невстановлення осіб, винних у заподіянні такої шкоди.

93. Доручити Кабінету Міністрів України внести зміни до Методики нормативно грошової оцінки земельних ділянок, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2021 року № 1147, зокрема у частині земель сільськогосподарського призначення, промисловості, транспорту та енергетики, передбачивши відновлення коефіцієнтів цільового призначення, що застосовувалися до набрання чинності зазначеною Методикою, з метою усунення втрат доходів бюджетів місцевого самоврядування від плати за земельні ділянки.

94. Передбачити належну компенсацію втрат бюджетам територіальних громад Запорізької, Херсонської, Миколаївської та Одеської областей, спричиненими рішеннями Уряду від 20.04.2026 № 495 про зменшення нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення на територіях цих областей.

95. Забезпечити проведення інвентаризації заборгованості державних підприємств зі сплати земельного податку перед бюджетами місцевого самоврядування та передбачити у державному бюджеті видатки на погашення зазначеної заборгованості у 2027 році.

96. Впровадити механізм грошової компенсації учасникам бойових дій невикористаного права на безоплатну приватизацію земельних ділянок через відсутність вільних земель відповідного цільового призначення на території бажаної територіальної громади. Передбачити у державному бюджеті на 2027 рік кошти на такі виплати, встановивши розмір такої компенсації за кожною категорією земель відповідно до норм безоплатної приватизації, визначених статтею 121 Земельного кодексу України.

97. Внести зміни до законодавчих актів України щодо встановлення граничного строку державної реєстрації речових прав на об'єкти нерухомого майна

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1

фізичними та юридичними особами після прийняття новозбудованих або реконструйованих об’єктів нерухомого майна в експлуатацію, а також передбачити адміністративну відповідальність за порушення встановленого строку.

Щодо управління публічними інвестиціями:

98. Внести зміни до Бюджетного кодексу України, якими:

- чітко розмежувати капітальні видатки та публічні інвестиції;
- передбачити можливість внесення змін до середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій протягом поточного бюджетного року;
- враховувати особливості управління публічними інвестиціями на територіях з підвищеним безпековим ризиком, для тимчасово окупованих територіальних громад та територіальних громад у зоні активних бойових дій;
- спростити процедури управління публічними інвестиціями для територіальних громад з чисельністю населення до 50 тисяч осіб.

Порівняльна таблиця проєкту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення управління публічними інвестиціями на місцевому рівні» надіслана до Міністерства фінансів України листом Асоціації міст України від 17.06.2026 № 5-494/26.

Пропозиції Асоціації міст України обґрунтовані статтею 142 Конституції України та статтями 78, 97, 103 Бюджетного кодексу України, то ж потребують консолідації зусиль для забезпечення життєво необхідних потреб територіальних громад в Державному бюджеті України на 2027 рік.

Просимо Вас довести до відома усіх народних депутатів України – членів Комітету Верховної Ради України з питань бюджету пропозиції Асоціації міст України, внести їх до проєкту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік», реєстр.№ 16000, та підтримати їх при розгляді законопроєкту Верховною Радою України.

З повагою

Виконавчий директор **Олександр СЛОБОЖАН**

Рабошук Я.О. (044) 486-30-82
Палійчук Т.В. (095) 704-85-44
Гарник О.В., Гончар М.В., Кобялко В.Г.,
Комарова І.В., Корніюк О.С.
Мельник Т.О., Щастлива В.С.,
Яремчук Л.В.

UB Асоціація міст України
№5-799/26 від 22.09.2026
арк.1